

De mest udsatte henvises til et liv med dårligere økonomi, færre valgmuligheder og ringere livsudfoldelser end gennemsnittet, uanede menneskelige ressourcer sløses bort. Den enkelte mister arbejdsfællesskabet og samværet med kolleger. Alt for ofte opleves udstødning som et individuelt problem, individuel lod, den daglige overlevelseskamp bliver vævet ind i et uforståeligt net af regler, begrænsninger og umyndiggørelse. For den enkelte sættes nederlag i relief af det store flertal af befolkningen, som tilsyneladende klarer sig.

Hvis vi alle sammen skal have en chance, bliver vi nødt til at finde en ny vej. Vores fælles velfærd kan ikke bygge på en tro på, at f.eks. fuld beskæftigelse skabes ved øget vækst. Der må vi gå helt andre veje med deling af arbejde og udbygning af orlovsordningerne. Vi er alle sammen det, vi er, i kraft af vi lever i et fællesskab med andre mennesker, som vi tilvejebringer livsbetingelser sammen med. Derfor er fællesskabet forudsætningen for den enkeltes frie udfoldelse.

Der er brug for en velfærds- og socialpolitik, hvor kontrol og formynderi er en saga blot. Vi har alle sammen ressourcer og ret til at bruge dem. Det offentlige overordnede økonomiske ansvar skal være garantien for, at alle kan sikres basal tryghed. Mennesker skal ikke betragtes som et problem, fordi de i perioder af deres liv har brug for støtte til forsørgelse eller brug for pleje og omsorg. Socialpolitik er ikke en samfundøkonomisk belastning, men derimod en fornuftig samfundsmæssig investering.

De, der er henvist til at leve af offentlig forsørgelse, er i dag udsat for en ydmygende administration i forskellige kasser. Tit er det helt tilfældigt, hvilket system man har fået sin forsørgelse fra. Alligevel er der stor forskel på, hvor mange penge man får, og det er også finere at få penge fra nogle kasser end fra andre.

Danmark er et af verdens rigeste lande. Vi har råd til at sikre alle et ordentligt forsørgelsesgrundlag. Alle voksne danskere burde have ret til en garanteret mindsteindkomst, som burde gennemsyre vores sociallov som et retsprincip. Flere danskere end nogen sinde stiller sig til rådighed for arbejdsmarkedet. Vi har grund til at være glade for, at så mange ønsker at bidrage til samfundet.

Alle undersøgelser viser, at folk ønsker at være en del af et eller andet fællesskab, og lysten til at arbejde, også hos folk, der har været arbejdsløse meget længe, er forbløffende stor.

Samfundets svar har indtil nu været mistænkeliggørelse og ydmygende aktiveringsordninger. Vi skal give alle mennesker mulighed for at udnytte deres ressourcer. Vi har alle ret til at udfolde os arbejdsmæssigt, uddannelsesmæssigt, kulturelt og demokratisk, men med samme rettigheder.

Det er et grundlæggende lighedsprincip, som ikke handler om, at folk er ens, for det er de overhovedet ikke, men om, at de har samme ret. Lighed for loven kunne man blot kalde det og understrege, at dette princip også skal gælde i disse forhold.

Daginstitutioner og klubber betragtes primært som pasningsordninger, men de bør være pædagogiske tilbud med kvalitet, som alle børn har ret til. Pleje og omsorg for ældre, for de handicappede og for de udstødte skal være en naturlig ting i et velfærdssamfund. Vi har alle i perioder brug for støtte og hjælp. Det skal være en ret, ikke noget, man ydmygende skal bede om.

Kollektive løsninger er det modsatte af ensretning. Mennesker og menneskelige fællesskaber er kulturelt forskellige. Et selvforvaltende liv i et socialt bæredygtigt samfund kan antage mange former. Deres mangfoldighed er en rigdom. Derfor er kollektivitet garanti for sociale rettigheder og et redskab til udvidelse af de personlige udfoldelsesmuligheder. Om rammerne for disse kollektive ordninger er samlet i en eller flere love, er ikke det allermost afgørende, men kan måske godt af andre grunde være praktisk. Men det er vigtigt at være opmærksom på, at alle disse ydelser, hvad enten det er serviceydelser, eller det er overførselsindkomster, er det mest afgørende redskab til levefodsudligning, som vi har i det her samfund for øjeblikket. Som det fremgår af finansredegørelsen for 1996, er overførselsindkomsterne og de kommunale og amtslige serviceydelser de mest effektive udligninger og endnu mere effektive end skattesystemet.

Enhedslisten har et klart mål: at videreudvikle det eksisterende velfærdssystem i en stadig mere solidarisk og socialretlig retning. Nogle af de elementer, som vi mener Folketinget bør tage fat på, er gennemførelse af individualprincippet i alle sociale spørgsmål, f.eks. ved, at folkepensionens størrelse ikke skal afhænge af, om man er gift eller samlevende. Det er jo absurd, at vi har et socialt princip i den nuværende lovgivning, der reelt opfordrer folk til enten socialt bedrageri eller til skilsmisse.